

Nytårsaften 2024

Salmer: 712, 69, 710, 266

Sandheds Gud! Lad dit hellige ord oplive, oplyse det høje Nord. Amen.

1 Mos 12, 1-3 (Gal 3, 23-29); Luk 2, 21

Hvert år omskæres hundreder af små jødiske drenge på ottendedagen; det afstedkommer ofte en voldsom debat, men når omskærelsen er så vigtig for jøderne, er det fordi, den er et tegn på den pagt, Gud Herren indgik med Abraham. Hvad den pagt gik ud på, hørte vi om for lidt siden, og Jesus, som blev født ind i det jødiske folk, undgik selvfølgelig ikke at skulle bære pagtens tegn, for han var og er, det vi synger hvert år til jul i vor elskede julesalme *Det kimer nu til julefest*, patriarkernes håb, de jødiske patriarkers håb. Abraham er den første og største af dem, derefter kommer Isak og Jakob, han der fik navnet Israel efter en brydekamp med Herren selv, hvor

han aftvang ham en velsignelse. Velsignelsen er altså det helt afgørende i Guds pagt med sit folk og senere med menneskene som sådan, og vi hørte, at Abraham skulle forlade sit oprindelige land og modtage et andet af Herren, som blev til Israel, opkaldt efter den velsignede Jakob. Gud ville gøre Abraham til et stort folk, og han skulle i sig selv være en velsignelse, ja, alle jordens slægter skulle en dag velsignes i ham. Jeg ser altid for mit indre Abraham som en brønd, hvorfra velsignelsen vælder ud eller måske som en vulkan, der ligger og ulmer og venter på at gå i udbrud. Og for nu at blive ved julesalmen: til velsignelsen lægger sig patriarkernes håb, det håb indfris i dag, hvor Jesus går ind i sit folk ved at underlægge sig den lov, Gud har givet det; at alle drengebørn på ottendedagen skal omskæres. Jesus er altså ikke hævet over sit land eller sit folk, han er sandt menneske og indgår i et folkeligt fællesskab med dets love og traditioner. Og så sker der alligevel noget særligt i dette øjeblik, fordi brønden vælder over, vulkanen går i udbrud med dette lille drengebarn af Abrahams slægt,

der får navnet Jesus, som er et frelsersnavn – *Gud frelser* betyder det. Det er i Jesus, at alle jordens slægter skal velsignes. Han er menneskehedens frelser, alle kan komme til ham og modtage den velsignelse, der blev Abraham til del, og som gennem Jesus vælder ud i en lind strøm til os. Jesus gør det ved at gå ind under Guds lov og opfylder den i selvopofrende kærlighed ved at udgyde sit eget blod, han viser os, hvordan et sandt menneskeliv skal leves, og hos ham er der ikke længere forskel på træl eller fri, mand eller kvinde, jøde eller græker. Der er ikke længere noget udvalgt folk, alle er vi lige for Gud.

Men at det er Gud, vi står overfor, når vi taler om at være lige, er vigtigt at holde fast i, for kristendommen er ikke lig med en opløsning af jordens slægter. Det ser vi f.eks. i pinseunderet, hvor de ulærde apostle pludselig taler alle verdens sprog og forkynder Kristi opstandelse, så alle tilstedeværende hører om det vidunderlige, der er sket, på deres eget modersmål: At Gud har besøgt sit

folk i Jesus Kristus og har overvundet døden. Gud tager nationalitet alvorligt, og når vi om ikke så længe skal synge Grundtvigs store fædrelandssalme, *Kærlighed til fædrelandet*, er det fordi ingen som han har forstået, at intet menneske kan elske frit ud i luften, det kan kun elske i bundethed til noget, der er givet det:

»*Kærlighedens Himmerige er endnu at vente på, kærlighedens jorderige lukkes dog med bølgen blå, er endnu og var alt længe*» *Danmark, dejligst vang og vænge*««. Grundtvig beskriver her, at forholdet til Danmark både er af fysisk og åndelig art. Det jordiske fædreland og kærligheden til det forbinder os til det himmelske fædreland. Der må altså – med en anden digters ord – være et folk, der giver landet svar, ellers dør det, og folket dør med det. Vi kan ikke nære os ved selvkærlighed. For når vi taler om kærlighed til fædrelandet, så er det den kristne kærligheds tanke, at alt det, der ellers skulle lovgives om, det gør vi af kærlighed til landet og hinanden som folk – kærligheden flytter frit, hvad loven sætter. Men det gør den altså kun

i troen på den lille frelser, som i dag får sit navn og går omskåret ind i *sit* folk. Guds kærlighed er forudsætningen for vor kærlighed til landet og til hinanden.

Det har vi meget vanskeligt ved at forstå, og jeg blev opmærksom på det igen, da jeg i juledagene så dokumentarserien om bankassistenten Jutta Graae, der spillede en væsentlig rolle i den danske modstandskamp under besættelsen. Her kunne man høre den tidligere udenrigsminister, Per Stig Møller, i ramme alvor udtale, at danskerne kom igennem krigen med livet i behold takket være politikerne, og takket være modstandsfolkene, som f.eks. Jutta Graae, kom vi igennem med æren i behold. Per Stig Møller er et pænt menneske, og jeg tror slet ikke, han er klar over, hvor kynisk hans udsagn var, selv om han må vide, at mange af modstandsfolkene var fra konservative rækker, som tog partiets tale om Gud, konge og fædreland så alvorligt, at de satte livet ind på det. For det han faktisk

sagde, var, at det var godt, vi havde modstandsfolkene til at lide for os. Han sprang endvidere flot og elegant hen over, at samarbejdspolitikere meget, meget længe flettede fingre med besættelsesmagten, og at de lige så længe kriminaliserede modstandsbevægelsen, bl.a. dømte de med tilbagevirkende kraft mennesker for landsforræderi, som havde forsøgt at tage kontakt til England, da Danmark blev besat. De så ikke længere deres egne landsmænd som deres næste, de så i stedet indre fjender, der udfordrede deres politiske projekt. Men når Danmark kom igennem krigen med æren i behold, så var det fordi, modstandskampen også var et oprør mod de hjemlige politikere, der ikke forstod, at også for et folk gælder det, at det ikke nytter at vinde livet, hvis man mister sin sjæl. Ære har noget med offervilje at gøre, og offervilje lærer vi af Jesus. Vi kommer ikke igennem tilværelsen uden at bære kors, hverken som enkeltmennesker eller som folk, og vi kan bære det, fordi Jesus går sammen med os. Nu behøver man ikke at bringe så store ofre, som modstandsfolkene

gjorde, men hvis vi skal tage alvorligt, at kærligheden frit flytter, hvad loven sætter, så er det netop dette med kærligheden at få forståelsen af, at din landsmand er din næste. Vi kan bare fra vor dagligdag tænke på, hvordan vi føler det, når f.eks. en læge – som jeg for nylig hørte - udtaler, at han har aftjent sin »værnepligt« ved at have være otte måneder på turnus på et hospital i Sønderborg, hvorfor han i hvert fald ikke på nogen måde skylder provinsen sin lægekunst længere, men kræver at blive i København. Jeg blev personligt meget ked af at høre det udsagn, for det var et klart vidnesbyrd om, at kærligheden ikke længere flytter frit, hvad loven sætter, der er kun loven tilbage. Loven er nødt til at tvinge læger ud på landet.

Jeg tror, at den opfattelse er kommet af, at vi mange år har levet i fred og stigende velstand, hvilket vi skal være taknemmelige for, men det har betydet, at vi har kunnet nøjes med at tænke mere på os selv end på andre, fordi vi lærte, at næstekærligheden er noget, vi betaler over

skatten, og mange har desværre mistet sansen for, at Danmark ikke bare er et tilfældigt sted, vi kan bruge efter forgodtbefindende, Danmark, dette smukke land, lærer os at elske, og det gør det, fordi vi gennem mange, mange slægtled har bekendt os til den Herre, som gav sig selv i kærlighed, ham, fra hvem velsignelsen vælder ud, og som i over tusind år har bearbejdet vort stride sind, så vi blev hinandens næste og ikke et klan- eller partibaseret samfund.

Den velsignelse rinder endnu, og vi skal tage imod den ved at lytte til evangeliet om Ham, der lagde kærligheden og ikke loven i vore hjerter. Det var nok én af de ting, Dronning Margrethe forstod; hun rejste sig altid, når *Mægtigste Kriste* blev sunget, fordi hun vidste og ved, at der er en majestæt, der er større end hende. Da vi skal synge den salme i dag, vil også vi i taknemmelighed og ærbødighed rejse os, når vi synger og i sangen beder Kristus om at blive hos os. Må han blive hos os i det ny år, må han blive hos os til tidernes ende.

Lov og tak og evig ære være dig vor Gud, Fader, søn og Helligånd, du, som var, er og bliver én sand treenig Gud, højlovet fra første begyndelse, nu og i al evighed. Amen.

Vor Fader i himmelen, vi beder for alle vore kære, at du må være dem og os nær når mørket råder, når sorg, sygdom og anfægtelse truer med at skille vore veje fra dine.

Send kraftens Ånd til din kirke, så nådens salige ord må blomstre og dit rige udbredes iblandt os. Bevar din kirke i troskab mod dette, at vi ikke må samles om os selv og hvad vi kan og tror og vil.

Velsign og bevar vort land og vort folk så længe

Danmark og det danske elskes. Lad alle jordens folk se dine daglige små og store underværker, så de bekender sig til dig i tak.

Velsign og bevar vort kongehus og vore myndigheder, og lade dem lede landet, så magt og ret må være hinandens følgesvende.

Fold din beskyttende vinge ud over den lidende jord, og trøst og bevar alle, som er forfulgt for dit navns skyld. Lad deres forfølgere sænke den knyttede næve og vende sig bort fra det mørke, de selv har valgt, og lære lyset i dig at kende. Bring din fred med din retfærdighed overalt i verden, hvor krigen hænger.

Drag os bestandig til dig, og lad vort hele liv og gerning smage af din kærlighed og være den til ære. Styrk vor tillid og vort håb til dig på vor vandring på denne jord indtil vi skal samles med dig i dit rige, hvor kærligheden brænder ret og uden ende, du vor fader, som er i himmelen, helliget vorde dit navn, komme dit rige.

Amen.